

Niels Van Heertum

Interview

Euphoniumspeler Niels Van Heertum, Artist in Residence met een missie

Met Niels Van Heertum als Artist in Residence richt de Warande komend seizoen de spots op een muzikaal buitenbeentje. De euphoniumspeler wendt zijn jazzachtergrond aan voor uiteenlopende projecten, van eigen improvisatiemuziek tot samenwerkingen met Chantal Acda en Alain Platel. “Zelfs één noot kan enorm rijk zijn aan klank,” zegt Van Heertum.

Tegenwoordig woont hij in Itegem, maar Niels Van Heertum is afkomstig uit Vosselaar en geboren en getogen in Turnhout, als telg uit de familie achter de bekende muziekhandel Van Sas. “Ondertussen ben ik al tien jaar weg uit Turnhout, sinds ik na de middelbare school ben gaan studeren in Brussel”, zegt Van Heertum. “Mijn band met de stad is wel tamelijk sterk. In Turnhout ben ik opgegroeid en ging ik naar de muziekschool en de academie. De Warande bezocht ik vaak voor jazz- en popconcerten. Enkele jaren geleden heb ik er zelfs een plaat opgenomen in de Houten Zaal. Bovendien ben ik goed bevriend met residenten van de voorbije jaren, zoals fotograaf Dries Segers.”

“Ik wil het imago van improvisatie laten kantelen”

Wat betekent het Artist-in-Residenceschap voor jou?

“Dat neem ik heel serieus. Ik maak graag plaats in mijn agenda om, mooi gespreid over het seizoen, in de Warande verschillende dingen te brengen. Dat ik daarmee even naar Turnhout terugkeer, voelt niet zó bijzonder. Ik heb het gevoel dat sommigen die Kempense wortels te veel benadrukken. Dat bedoel ik niet negatief, hoor. Maar door er te veel gewicht aan te hangen, maak je Kempenaars eerder klein dan groot. Waarom hen niet boven hun regio laten uitstijgen?”

Wanneer wist jij dat jouw wereld groter zou of moest worden?

“Al heel snel. Dat ik als zeventienjarige in Brussel wilde studeren, verraadt dat ik het ook toen al groter zag. Ik wist dat er veel internationale studenten en leraars bij elkaar kwamen. Zeker voor een kunstvorm als muziek is het belangrijk om je blik open te houden en zoveel mogelijk culturen te ontmoeten en te onderzoeken. Ondertussen kan ik dankzij muziek vaak reizen en met buitenlandse muzikanten werken. Dat is van goudwaarde, op zoveel gebieden.”

Je speelt euphonium, een koperen blaasinstrument uit de tubafamilie. Wie of wat heeft je tot dat instrument aangetrokken?

“Zowel mijn grootvader als zijn broer speelden euphonium. Dat heeft mij als

kind vermoedelijk beïnvloed. Rond mijn achtste ben ik het zelf beginnen te spelen. Nu experimenteer ik ook met andere instrumenten maar euphonium is wel al twintig jaar mijn instrument. Door de vorm klinkt het veel lyrischer en minder scherp dan een trompet of bugel. De cello van de koperblazers, zeg maar.”

Je hebt een jazzachtergrond maar maakt vooral improvisatiemuziek. Hoe is dat gegroeid?

“Ik heb inderdaad jazz gestudeerd, maar ik speel zelden traditionele jazzmuziek. Op heel jonge leeftijd ben ik naar jazz beginnen te luisteren. Een absolute sleutelfiguur voor mij is Paul Motian, een Amerikaanse jazzdrummer die het genre heeft opengetrokken naar zogenaamd creatieve muziek. Zijn trio met Bill Frisell -een van mijn andere helden- en Joe Lovano is een van de groepen die ik het vaakst heb beluisterd. Gaandeweg ben ik zelf meer naar pure improvisatie geëvolueerd, onder meer door de Scandinavische muziek die op het ECM-label verscheen. In mijn eigen werk zitten net zo goed invloeden uit pop, klassieke en kamermuziek. Ik ben vooral met klank bezig en daarom interesseert de klassieke definitie van virtuositeit me niet altijd. Ook één noot kan enorm rijk zijn aan klank. Muziek hoeft dus niet complex te zijn of snel te worden gespeeld.”

Je bent van vele markten thuis en speelt zowel bij Chantal Acda als bij Ifa Y Xango en in 'Requiem pour L.' van Alain Platel. Hoe rijm je al die projecten?

“Ik heb de voorbije jaren vele en uiteenlopende dingen gedaan. Maar stilaan begint mijn brede kijk opnieuw te versmallen, uit noodzaak en omdat ik dat wil. Voortaan wil ik bijna uitsluitend werken met mensen die ik graag heb. Mijn theaterwerk met Alain Platel en de groep van Chantal Acda liggen ver uit elkaar. Al mijn andere vaste projecten -Veder, Linus, Ifa Y Xango, Book of Air...- leunen dicht bij elkaar aan. Voor mij ontstaan die verschillende uitdrukkingsvormen uit dezelfde wil om muziek te maken.”

In 2017 is je eerste soloalbum 'JK's Kamer +50.92509° +03.84800°' verschenen, omschreven als "een mix van ambient, improvisatie en filmmuziek". Is al de rest sindsdien ondergeschikt?

“Helemaal niet. Al die dingen moeten zelfs naast elkaar bestaan, om elkaar te voeden. Hoe verschillend ook, toch zijn ze onderling verbonden. Alle creatieve mensen met wie ik werk, zien improvisatie als een manier om mooie muziek te maken. Hopelijk kunnen we samen het imago van improvisatie wat laten kantelen. Deze muziek is helemaal niet beperkt tot noise en zenuwachtigheid. Improvisatie kan ook heel melodisch, harmonisch en toegankelijk zijn.”

“Dat ik een soloplaat heb gemaakt, wil niet zeggen dat ik nu voor een eigen carrière ga. Ik merk hoe langer hoe meer dat ik mijn eigen ei wil leggen maar ik heb ook voeding nodig. Daarom blijf ik graag samen spelen met mensen die mij na aan het hart liggen.”

Projecten als Artist in Residence

livemuziek bij koorddansact za 15 sept (zie p. 18)

“Ik maak muziek bij de circusact van een Franse koorddanseres. Dat wordt voor ons allebei spannend, want we kennen elkaar niet. Ik vertolk de muziek live tijdens haar act. Helemaal nieuw is een dergelijk project niet. Eerder heb ik al met dansers gewerkt. Dit schrikt mij dus zeker niet af.”

Requiem pour L. / foto: Chris Van der Burght

Requiem pour L. vr 26 okt (zie p. 67)

“Hiermee heb ik al door heel Europa getoerd. Dit project is een initiatief van saxofonist Fabrizio Cassol, die het ‘Requiem’ van Mozart wou bewerken, en werd vervolgens geënceneerd door Alain Platel. Het is een theatrale muziekvoorstelling waarin veel wordt gedanst. Op scene staan uitsluitend muzikanten, onder wie Zuid-Afrikaanse en Braziliaanse zangers, een Portugese

accordeonist en Congolese muzikanten. Toen ze hiervoor bij mij aanklopten, was ik natuurlijk meteen overtuigd.”

concert Chantal Acda zo 10 feb (zie p. 144)

“Hiervoor plan ik een optreden in een kleine bezetting. Als trio -met Chantal, gitarist Gaëtan Vandewoude van Isbells en ikzelf- brengen we intieme versies van haar nummers. Dat hebben we vorig jaar al één keer gedaan, door omstandigheden en onvoorbereid. Dat voelde zo goed dat we dit graag nog eens doen op het WinterWarm-festival in de Hoge Rielen. In die setting past dit perfect.”

Linus in de Singer vr 22 mrt (zie p. 172)

“Tijdens dit concert stelt Linus zijn vierde plaat voor. In de Singer wordt het duo Machtelinckx/Jillings uitgebreid naar een kwintet met onder andere percussionist Ingar Zach. Zach ken je misschien van spannende ensembles als Huntsville en Dans Les Arbres.”

Aspen Label Night za 18 mei (zie p. 194)

“In september 2017 ben ik samen met gitarist Ruben Machtelinckx en mijn vriendin, schrijfster Sanne Huysmans, gestart met Aspen Edities. Op dit platenlabel brengen we muziek uit die wij zelf goed vinden en die in onze ogen aandacht verdient. Inmiddels telt onze catalogus vier releases. Die voelen experimenteel aan maar zijn dat niet per se. De prachtige hoezen zijn door kunstenaars gemaakt, omdat wij ook de vormgeving enorm belangrijk vinden. Op de Label Night wil ik zeker optreden met mijn eigen kwartet, Veder. Wie er nog meer komt, houden we nog eventjes in beraad.”